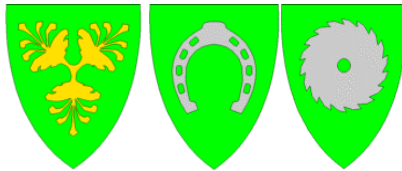

Årsrapport 2012

Nullvisjonen Åseral, Marnardal og Audnedal

- et interkommunalt samarbeid innen trafikksikkerhet og folkehelse

Prosjektleder: Bjørn Ivar Birkeland
Stilling: 80 % ·

Innledning

Prosjektet er veletablert med en fast styringsgruppe, og en arbeidsgruppe som etter avtale kan opprettes ved noe tyngre saker. Medlemmer til arbeidsgruppa skal i hovedsak bestå av medlemmer som allerede var fast inne i styringsgruppa. Hvem som deltar i arbeidsgruppa med de ulike sakene som tildeles, er avhengig av interesse, naturlig engasjement og kjennskap til den enkelte sak. Eksempelvis ble det i løpet av 2012 satt ned en gruppe hvor to representant ikke er fast medlem av styringsgruppa. Denne gruppa ble satt til å utarbeide en kommunal trafikksikkerhetsplan. Nullvisjonens arbeid skulle fortsette i tråd med vedtak fra 2008 om å fokusere både på ungdom og voksne. Dette synes også å få bra aksept blant kommunenes innbyggere. Arbeidet med fokus på skadested/førstehjelp som en viktig del av Nullvisjonen er også dette året videreført, og nyter god støtte fra innbyggerne. Styringsgruppa finner det naturlig at det er svært viktig å lytte til befolkningen for vurdering av tiltak.

Organisering

Styringsgruppa har i 2012 bestått av

Helge Sandåker – Ordfører Marnardal Kommune
Tønnes Seland – Ordfører Audnedal kommune
Oddmund Ljosland – Ordfører Åseral kommune
Egil Strømme – Vest – Agder Fylkeskommune avd samferdsel
Arild Nærum – Statens Vegvesen
Ole Rath – Trygg Trafikk
Terje Ågedal – Audnedal kommune, teknisk/næring
Randi B. Evje – Åseral kommune, folkehelsekoordinator
Øyvind Liseth – Marnardal kommune, ungdomsarbeider
Tor Damkås – Lensmann Marnardal og Audnedal (tilbake i stilling høst 2012)
Jan Arild Wigemyr – Lensmann Marnardal og Audnedal (frem til høst 2012)
Bjørn Ivar Birkeland – Prosjektleder Nullvisjonen

Arbeidsgruppa som arbeidet med TS plan bestod av:

Egil Strømme
Randi Evje
Terje Ågedal
Ole Rath
Lasse Moen Sørensen
Gunhild Vatne
Bjørn Ivar Birkeland

Styringsgruppa for prosjektet har vedtatt følgende hovedmål for nullvisjonsprosjektet i Åseral, Audnedal og Marnardal:

- Utvikle og implementere tilbud, tiltak og oppmerksomhet for å bedre trafikksikkerhet og folkehelse i kommunene Åseral, Audnedal og Marnardal. Øke fokus på kunnskap, og jobbe aktivt for forebygging av tap av liv og helse. Gjøre en innsats for å styrke verdier som ansvar, delaktighet, mestring og kontroll over eget liv og egne valg.

Hovedmålet er konkretisert i en rekke delmål.

Det har gjennom hele perioden vært viktig for prosjektet å drive informasjonsarbeid og bevisstgjøring av innbyggere i kommunene på en nøytral måte – uten direkte formaninger om hva man skal eller ikke skal gjøre.

Utførte tiltak

I løpet av 2012 har det blitt utført flere tiltak. Enkelte tiltak krever mer av både tid og ressurser. Spesielt kan ungdomsprosjektet nevnes. Dette var svært utfordrende og spennende arbeid. Når man ser på resultatet dette ga, både i form av mediedekning, omtale blant befolkning og ikke minst deltakerne selv, må man kunne si at dette var verdt alt arbeidet. I den forbindelse har prosjektet knyttet seg til flere samarbeidspartnere for å komme i mål. I så måte er personer fra støttegruppene svært gode for prosjektet.

- **Møter og samlinger**

Gjennom året har det vært en naturlig mengde møteaktivitet. Det er både i forbindelse med planlegging av tiltak, og med andre innen trafikksikkerhetsmiljøet, eksempelvis prosjektledere. I tillegg har også prosjektet deltatt på konferanser, eksempelvis Trygg Trafikk sin landskonferanse og nyttårsaksjonen. Sammen med prosjektleder i Søgne/Songdalen dro vi også til Hamar på studietur for om mulig kunne få nye ideer til ungdomsprosjektet. Der har de hatt lignende ungdomsprosjekt i "Ringsakerprosjektet".

- **TS dager**

Nullvisjonsprosjektet har også i 2012 vært svært delaktig i forhold til trafikksikkerhetsdager, både med planlegging/forberedelser/tilrettelegging, og selve utførelsen. Det er fokusert på både trafikksikkerhet og skadested/førstehjelp, med både bråstopp i 70, bråstoppen, visning av film og foredrag i fellessamling. Samarbeid med lensmann Damkås, NAF, alle tre nødetater og medlemmer av støttegruppa. Sannsynligvis videreføres dette. Som forrige år, var det også i år Byremo og Kyrkjebu som satser stort på slike trafikksikkerhetsdager. I Kyrkjebu var det fagdager med tema rus og trafikksikkerhet, med besøk fra fagperson utenfra mht rusforebygging. Nullvisjonen kjørte opplegget med felles info om trafikksikkerhet og stasjoner med bråstopp i 70, bråstoppen, veltepetter og promilleløype. For å kunne få dette til var det svært viktig for prosjektet at både medlem av støttegruppe, NAF og arrangør kunne hjelpe med gjennomføring. 10. klasse hadde i tillegg en egen dag med fokus på trafikksikkerhet og rus hvor prosjektet deltok.

På Byremo var det nærmest tilsvarende opplegg, med unntak av rus som eget temafelt. Her var det for anledningen pårørende/etterlatte etter trafikkofer som hadde foredrag. Dette var gripende og viste stor påvirkning for elevene – og lærere. Nullvisjonen stilte med likt opplegg som i Kyrkjebu. I tillegg var det stasjoner med både Lensmann, Statens Vegvesen, brannvesen og førstehjelp.

Det ble forsøkt å sette i gang lignende fagdager i både Marnardal og Audnedal ved ungdomsskolene. Da man ikke kom i gang tidlig nok med planleggingen, og spesielt lån av veltepetter og bråstopp, ble dette avlyst.

Russetreff: Prosjektet var også invitert til å delta i forbindelse med Trygg Trafikk sitt russetreff i Lyngdal. Dette var samarbeid mellom Nullvisjonsprosjektene og Trygg Trafikk. Nullvisjonen deltok her med informasjon i fellessamling, airbagdemo, og film.

- **Nullvisjonskurs og skadested/førstehjelp**

I løpet av året har det blitt holdt både Nullvisjonskurs og skadested/førstehjelpskurs. Gjennom ungdomsprosjektet ble det avholdt fire samlinger med disse emnene. Da også i samarbeid med lensmann. Samarbeidet med prosjektet i Søgne/Songdalen fungerer meget bra, og det ble også der holdt førstehjelpskurs for kommunalt ansatte.

- **Implementering**

Prosjektet har brukt mye tid på arbeidet med implementering av Nullvisjonen i kommunens daglige drift. Det kom vel aldri helt fram til et vedtak i kommunestyrene, men vil bli benyttet i arbeidet med kommunal trafikksikkerhetsplan.

- **Stand**

I 2012 har det ikke vært like stort fokus på å delta på stand ved ulike arrangementer som tidligere. Noe på grunn av tidsbruken, men også mye på grunn av spørsmål hvorvidt dette er riktig arena å delta på. I våre tre kommuner finnes det heller ikke svært mange arrangementer å stille til stand heller.

Rally Sørland ser ikke ut til å etterkomme ønsket fra Nullvisjonen om å få til samarbeid om noe i Marnardal eller Audnedal. Med tanke på hvor vellykket dette var da det ble arrangert åpning på banen i Konsmo, føles dette merkelig. I 2012 deltok prosjektet sammen med Søgne/Songdalen under Rally Sørland i Mandal. Der stilte vi med bråstopp i 70, men ble dessverre ikke besøkt i spesielt stor grad. Muligens mye på grunn av standens beliggenhet. Igjen ser man at ulike typer arrangementer har noe å si. Prosjektet har fortsatt meget god dialog og samarbeid med NMK Konsmo, og vil fortsette dette, med stands eller andre typer tiltak.

Deltok også ved the voice festivalen i Finsland med stand, sammen med prosjektleder der. Prosjektet ser også positivt på videre oppfølging og deltakelse med informasjon til bilister i påsken. I år ble det ikke utført sammen med UP, men kun Røde Kors.

- **Foreldrekvelder/folkemøter/temakvelder**

Det har også i løpet av 2012 blitt noe fokus på slike temakvelder, og flere kvelder har blitt avholdt. Også i samarbeid med prosjektene i Lister og Søgne/Songdalen. Det har vært knyttet generelt til reflekskvelder, nullvisjonskurs og førstehjelpskurs.

- **Barnehagekurs**

Prosjektet samarbeidet med Lister om å arrangere et trafikksikkerhetskurs for ansatte i barnehagene, og fra vårt område deltok fire av seks barnehager med to ansatte hver. Dette er et konsept trygg trafikk har, og fokuserer på trafikksikkerhet som en rød tråd i den daglige kontakten med barn. Dette ble en stor suksess, og prosjektet har i etterkant vært delaktig gjennom blant annet kurs for både ansatte og foreldre i barnehager. Flere barnehager følger også opp med tiltak i sine barnehager etter dette kurset. Det vil bli planlagt kurs i 2013 også. Da også mulighet for oppfølgingskurs.

- **Sykkelprosjekt**

Sammen med folkehelsekoordinatorene i alle tre kommunene startet vi opp et sykkelprosjekt for 6. og 7. klasse ved alle skolene i de tre kommunene i 2010. Prosjektet gikk over en 7 ukers periode. Prosjektet er et konsept som fokuserer sterkt på kombinasjonen Folkehelse og trafikksikkerhet. Trening og mosjon ved bevegelse (sykling), og trafikksikkerhet ved å ferdes ute i trafikken. Elevene skulle telle sykkelminutter (individuelt), legge disse sammen for alle i klassen, og finne gjennomsnittet. Beste klasse med flest sykkelminutter i snitt pr elev vinner, og fikk gavekort på g - sport a kr 450,- pr elev. Nullvisjonen delte ut refleksvest til samtlige elever i disse klassene. I 2012 kortet man ned prosjektperioden til fire uker, med godt resultat. Det er stor vilje blant de fleste skoler og foreldreutvalg. Mye god tilbakemelding på dette prosjektet. Nullvisjonsprosjektet har hatt hovedansvaret for dette prosjektet, og stått for det meste av gjennomføring, da med

folkehelsekoordinatorene som supplører i den gjeldende kommune. Det gjelder både informasjon, premier, avtaler osv. Erfaringsmessig har det vist seg at engasjement fra lærerne er svært viktig for å lykkes med sykkelprosjektet.

Sikring av barn i bil

I løpet av våren og sensommer fullførte prosjektet sammen med lensmann i Marnardal og Audnedal dette, og stilte ved samtlige barnehager. Dette prosjektet ser ut til å få gode tilbakemeldinger fra både foreldre og ansatte ved barnehagene. Vi blir ofte kontaktet om å komme tilbake.

- Refleks

Reflekskvelder

Det har de siste årene vært en svært god trend i deltakelse ved disse reflekskveldene, spesielt er økningen av voksne/foreldres deltakelse positiv. Eksempelvis var det i overkant av 90 deltakere denne kvelden ved Øyslebø skole, og i overkant av 80 ved Byremo skole foregående år. I 2012 ble aktiviteten noe redusert på grunn av tidsproblemer for dette tiltaket, men vil på nytt satse stort neste år. For å kunne lykkes best mulig med dette tiltaket er man avhengig av støttespillere som FAU, NAF og lensmann.

Reflekstelling

Alle tre kommunene

Refleksdagen

Enkel stand, i tillegg besøk av en barnehage. Ikke veldig stort fokus i år.

- Større samarbeidsprosjekter

Samarbeid med PTSS

Prosjektet videreførte samarbeidsprosjektet med ambulansetjenesten. Ønsket er på sikt at Nullvisjonen holder kurs for ansatte som arbeider i ambulansetjenesten i dekningsområdet. Det er også ønskelig å avholde kurs for ledelse og utrykningsinstruktørene.

Samarbeid med folkehelseenhet

I Marnardal fortsetter samarbeidet med folkehelseenheten. Utfordringen er at det her sitter flere fagfelt samlet og selvsagt ønsker sine arbeidsområder prioritert. Det er imidlertid nå planer om å få til lignende fagdager vi har i Åseral. Her blir det også knyttet til tverrfaglig rusforebyggende gruppe.

- Media

Det er viktig for prosjektet å kunne komme ut til befolkningen via media. Å komme ut via Lindesnes avis og Fædrelandsvennen er utfordrende. Da må man ha et større tiltak som fanger journalistens interesse. Helst nyskapende også. Flere av de store tiltakene er årlige begivenheter, og allerede omtalt i media. Dermed er det vanskelig å få ny omtale om dette. I 2012 ble det likevel dekket nok en artikkel i fvn om ungdomsprosjektet, til tross for at dette var gjort flere ganger tidligere. Lokale media brukes fortsatt i stor grad, og prosjektleder forfatter selv artiklene. Eksempelvis benyttes Åsdølen, Marnarposten, Bruskelandsavisa og kommunenes hjemmeside/facebookside.

- Fysiske tiltak

I løpet av 2012 har prosjektet i mindre grad deltatt aktivt i forbindelse med fysiske tiltak.

- **Hjelmfokus**

Prosjektet ønsket å øke fokuset på hjelmbruk, både ved salg og informasjon. Det ble sendt med info om dette med hver elev til hvert hjem. Prosjektet har en gunstig avtale med G – Sport i Mandal om kjøp av hjelm og får disse til nær innkjøpspris. Dermed kan man selge hjelmene for kr 180,- stk. Prosjektet har gjennom året solgt svært mange hjelmer, og da spesielt i voksen størrelse.

- **Videreføring**

Prosjektet ble videreført med to nye år, til ut 2013. Prosjektet informerte i kommunestyrene om Nullvisjonen. Det ble også utarbeidet saksfremstilling til kommunestyrene om Nullvisjonen som permanent arbeid i kommunene. Dette ble utarbeidet mot slutten av 2012, og behandles i 2013.

- **Samarbeid mellom prosjektene**

Nullvisjonsprosjektene samarbeider svært bra mot tiltak som utføres. Dette er gjensidig, og alle tre prosjektlederne stiller opp for hverandre. I tillegg til flere førstehjelpskurs i eget område, har prosjektet i 2012 også holdt førstehjelpskurs i de to andre prosjektområdene. Spesielt mange tiltak ble gjort sammen med Søgne/Songdalen frem til sommerferien. Blant annet samarbeid om ungdomsprosjekt, hvor man sammen dro til Rudskogen som avslutningstur for prosjektene.

- **Filmprosjekt**

Det tidligere mye omtalte filmprosjektet med TVC ble tatt opp i styringsgruppa. Det ble her valgt å stanse samarbeidet da man ikke fikk noen garantier om at dette blir vist på fjernsynet. Da ønsker man heller at prosjektet profilerer seg i lokalmedia, og eventuelt starter et arbeid med naboprojektene om mindre trafikkikkerhetsfilmer.

- **Ungdomsprosjektet**

Ungdomsprosjektet har vist seg å være et stort løft for prosjektet, med mange gode tilbakemeldinger fra både deltakere og innbyggere ellers i kommunene. Det har også blitt slått stort opp i media i positive ordelag. Fire obligatoriske samlinger ble gjennomført, inkludert 18pluss. Samtlige samlinger ble satt opp i etterkant for å samle opp de som ikke hadde anledning ved selve hovedsamlingene. Her gikk det på både trafikkikkerhet, skadestedsbehandling, Nullvisjonskurs med fokus på fart, bilbelte, rus, konsekvens osv. Lensmann Wigemyr var en svært viktig støttespiller, og hadde eget innlegg for ungdommene.

20 ungdommer signerte kontrakt:

3 fra Audnedal

17 fra Marnardal

Spesielt Åseral var det utfordrende å få med ungdommer. Årsaken var at det var mye å forplikte seg til så mange obligatoriske samlinger. I ettertid har deltakerne gitt tilbakemelding om at flere av de som takket nei til å delta angrer seg i ettertid. Det er positivt mht å satse på dette arbeidet videre. Av de 20 deltakerne var det 10 jenter/kvinner med. Av 20 deltakere fullførte 16 stk. En kvinne avsluttet pga familiære forhold, to menn møtte ikke opp til obligatorisk samling, mens en mann mistet førerkort pga fartsovertredelse.

Samtlige ungdommer har sagt seg villige til å delta på en ekstraordinær samling for å delta på en evaluering av prosjektet. I prosjektet i Finsland ble det foretatt evaluering blant

befolkningen i ettertid. Dette tror jeg gir lite i forhold til vårt prosjekt pga stor spredning blant deltakerne. Derfor ønsker prosjektet å evaluere sammen med deltakerne. Evaluering ses på som viktig, ikke minst i forhold til premier og læringsprosessen. Det sees på som svært viktig at ungdommene har læringsutbytte av dette, og det foreslås at disse ungdommene også får spørsmål om en slik evaluering om noen år – erfaring og modenhet!

Prosjektet er kostbart, og derfor ble det sett på endringer mht kostnader. For å kunne redusere utgiftene ble det i 2012 valgfri premie mellom tur til Rudskogen og reparasjon på bil. Dette medførte nærmest en halvering av utgiftene. Evaluering viser tildels at det er viktig med premier som fanger oppmerksomhet for å få deltakere med på prosjektet.

Kort oppsummert har ungdomsprosjektet vært svært vellykket, og prosjektet har oppnådd tett kontakt med ungdommene i kommunene. Det har også vist seg at ungdommene har sett på dette som en læringsprosess, hvor de har lært mye om trafikksikkerhet og skadested. Det vil være naturlig å fortsette dette arbeidet også neste år i en lignende form. Dette er styringsgruppa enig i, og en evaluering vil være informativ i forhold til hvordan prosjektet videreføres.

Prosjektleder vil starte arbeid med evaluering og videreføring av ungdomsprosjekt like over nyttår.

Som en følge av ungdomsprosjektet ble vi kontaktet om å delta på fart er fag i regi av KNA. Formålet: øke forståelsen for risiko og trafikkfarlig atferd for å redusere antallet ulykker som skader og tar livet av mennesker i trafikken.

Opplegget beregnet på ungdommer som er i risikozonen for å havne i trafikkulykker. Vi stilte med fem lokale ungdommer her, noe som var desidert høyest andel fra landet (lokalt).

Viktige samarbeidspartner i 2011:

Politi/lensmann/UP
NAF
Kommunene
Statens Vegvesen
Vest – Agder Fylkeskommune
Trygg Trafikk
Ambulansetjenesten
Røde kors
Brannvesen
Støttegrupper
NMK Konsmo
Skandinavisk trafikksenter
Nullvisjonsprosjektene

Oppsummering

I løpet av 2012 har prosjektet forsøkt etter beste evne om å følge vedtaket fra 2008 om å følge opp ungdommer i like stor grad som voksne. Dette ser også ut til å være ønsket fra flere innbyggere. Også ungdommer selv mener det er riktig å informere dem, og setter pris på oppmerksomhet og omtanke. Mengdefordelingen kan nok variere fra år til år, men på sikt vil sannsynligvis dette jevnes ut.

Det forsøkes etter beste evne å sidestille kommunene med tanke på tid og tiltak. Dette vil nok også jevnes ut dersom man ser på det over flere år.

Ut fra tilbakemeldinger fra innbyggere høster kommunene mye positiv omtale for at trafikksikkerhet vektlegges i så stor grad.

Prosjektet ble videreført for to nye år - 2011 - 2013.. Sammensetningen av styringsgruppa er nå stabil, og arbeidsgruppa vil bli benyttet ved tyngre saker. Personer til å sitte i arbeidsgruppa utnevnes av styringsgruppa, noe i forhold til interesse og kjennskap til den aktuelle sak.

Det vil også bli lagt vekt på at prosjektet skal fungere som en videreformidler av fysiske tiltak for innbyggerne i kommunene.

Mot slutten av 2012 ble det utarbeidet en saksfremstilling om Nullvisjonen som permanent arbeid i kommunene. Denne ble sendt rådmennene mot slutten av 2012, og skal behandles i 2013

Enkelte av tiltakene i 2012 er tidkrevende og ressurskrevende. Spesielt kan ungdomsprosjektet trekkes frem. Dette vil i enkelte perioder gjenspeile seg i antall tiltak. TS dager har også vært tid og ressurskrevende fra prosjektet sin side. Ved en TS dag er det flere planleggingsmøter, forberedelse av bruk av utstyr. For eksempel må prosjektet nå til Arendal for å hente/levere bråstoppen og veltepetter. Dette ser imidlertid ut til å være fornuftig tidsbruk, da bruken av dette utstyret gir svært mye positivt. Prosjektet har flere nyttige samarbeidspartnere, mye på grunn av tidlig etablering av nettverk i oppstarten av prosjektet. Dette har i ettertid vist seg å være svært nyttig. Flere av tiltakene hadde vært umulige å gjennomføre uten hjelp utenfra. Det viser seg også nå at trafikksikkerhet er noe som engasjerer, og frivillige stiller opp for å hjelpe ved flere anledninger.

Det er ønskelig å opprette et samarbeid med folkehelsekoordinatene og folkehelseenhet i alle tre kommunene for samarbeid om tiltak knyttet til relaterte emner. Fagdagen i Åseral er et meget bra eksempel på at det er mulig. Dermed får man også i større grad knyttet folkehelsearbeidet til prosjektet. Dette gjøres også gjennom førstehjelp, selv om det synes å være en selvfølge at skadested/førstehjelp er en naturlig del av vår visjon blant befolkningen.

Ut i fra erfaringer og tilbakemeldinger er det til tendenser til atferdsendringer i samfunnet. Dette er også bekreftet fra innbyggere i kommunen.

Erfaringer så langt tilsier at det vil nok være vanskelig for kommunene å kunne opprettholde et sterkt fokus på et slikt arbeid, uten en stilling som retter arbeidet direkte til trafikksikkerhet. Dette er også diskutert i styringsgruppa.

Bjørn Ivar Birkeland
Prosjektleder Nullvisjonen
Åseral, Marnardal og Audnedal

